

illuc prospicit illa arida ossa. Hac dicit Dominus: a quatuor ventis venit Spiritus, & insufflat super interfectos istos, & reuiuiscant. A quatuor pelagis venit Spiritus, & insufflans, tunc reuiuiscunt ossa; in primo orbis molimine vno Dei flatu factus est homo in animam viuentem. Genes. 2. num. 7. Præcipue vt dicit D. Hieronymus ad citatum locum Ezechielis: Ut quomodo in prima conditione hominis insufflauit Deus in faciem eius, & factus est in animam viuentem: sic & secunda conditione, id est resurrectione mortuorum insufflante spiritu uiuificetur. Si ergo idem spiritus in primo opificio, ac in offibus his aridis vegetandis, cur illic vno halitu, hic verò a quatuor ventis venit? Cum plasmatur Adamus, terra erat recens, ac infantilis, ac proinde valde tenera & apta ad quamcumque formam sine labore recipendam; at verò ossa illa vetustate, ac senio vehementer sicca, & ideò vt vegetarentur, non tantum ab vna parte, sed ab omnibus orbis angulis, vocandus fuit Spiritus, seu multiplex eius virtus, & ossa multo senio arida animarentur. Vide supra cap. 18. quæst. 6. num. 39. 40. 41.

Luc. 12. n. 39. Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater familias, qua hora fur veniret, vigilaret vtique, & non sineret perfodi domum suam. Num. 40. Et vos estote parati: quia qua hora non putatis, si filius hominis veniet.

VERSIONES.

Syriacus n. 39. Hoc autem scitote, si sciret dominus domus, quanam vigilia venturus sit fur, vigilaret. Vatabl. Pagn. Si scisset pater familias, qua hora fur venturus fuisset, vigilasset vtique, nec passus fuisset perfodi domum suam. Euthymius. Non permisisset perfodi domum suam. Arab. n. 40. Quia in qua hora non putatis.

EXPOSITIO V.

LITÆRA parabola, vt notarunt Beda, & D. Bonauent. eos inducit ad omnibus horis vigilandum, prima scilicet, secunda, & tertia, ac quarta. Si sciret pater familias, qua hora fur veniret. Qua vigilia siue secunda, siue quarta fur impetum facere disponderet; vigilaret vtique, omni tempore, ac hora, vt suos ab vniuersis infortunijs eriperet, noctem totam in somno duceret, quietem placidam libertorum incolumitati postponens. Et non sineret perfodi domum suam; vt bona illius, ac filiorum diripiantur: non ait, non sineret spoliari domum suam, sed perfodi. Bonus pater familias non solum magnum nocentium, sed etiam paruum inten-

dit euitare in domo sua, ne ex paruis mala, ac damna in magnum crescant. Et vos estote parati. Concludit Dominus parabolam, estote vos parati vigilantes, & rationem apponit; si enim pater familias agnoscat certum furis aduentum, pro conseruanda sua re temporali omnibus horis vigilaret; vos ergo, quibus omnino incertus est mortis articulus, omni momento vigilare debetis, quia qua hora non putatis, hora omnino est incognita, & occulta, filius hominis veniet, ad faciendum iudicium vobiscum. Ex quo nostrum torporem arguit D. Chrysostomus homil. 78. in Matth. Hac ad erubescendum desideria mihi dicta videntur; maiorem enim diligentiam habent furem expectantes, quam nos salutis animæ: vigilant enim tunc, ne aliquid sibi surripiatur, nos autem, quamuis certo sciamus venturum Dominum, non perseueramus, neque ita vigilamus, vt possimus nõ impræparati ex hac vita discedere.

QUESTIO XVII.

Quare aduentus Domini aduentui furis comparatur?

IMILIS parabola refertur Matth. 24. n. 43. Sæpe in Scriptura aduentus Domini aduentui furis assimilatur. 1. Thessalon. 5. num. 4. Fratres non estis in tenebris, vt vos dies illa tanquam fur comprehendat. Et 2. Petri 3. num. 10. Adueniet dies Domini vt fur. Apocal. 16. num. 15. Ecce venio sicut fur. Fur dicitur à furto, id est atrox, obsecuro, quod per obscuras, & attas noctes furetur, vt ex Varrone ait Nonius. Cur ergo comparatur aduentus Domini cum aduentu furis? Responderetur iuxta communem doctrinam Theophylacti, Bedæ, Alberti Magni, & aliorum, quod siue sermo sit de iudicio particulari animæ nostræ in hora mortis, siue de iudicio vniuersali omnium hominum in fine mundi, Christus Dominus comparat se furi, non quoad actum furandi, sed quoad silentium, & secretum, quo fur obseruat horam, qua vel putat herum abesse, vel dormire, itaque clam incautum inuadit, domumque eius perfodit, bonaque illius diripit: simili enim modo multoties homines incautos, & inopinatos, quando se magis deliciarum somno ingurgitant, ad iudicium, ac mortem vocat Dominus. Et ideò dicitur citato loco Apocal. Ecce veniet sicut fur.

Secundò dici potest, quod sit huiusmodi comparatio tanquam ad detrimentum illatum; nam sicut bona, quæ aduentu furis dormiente Domino spoliantur, & non amplius recuperantur, ita aduentu Domini damnium spirituale, quod impræparati patiuntur, nunquam amplius valent recuperare, cum in æternum damnantur. Et ideò ad magnam vigilantiam exhortat Dominus suos, vt omnibus modis sint præparati, ac vigilantes, vt Domino reddant rationem, vt fecerunt viri sapientes, ac sanctissimi. In vitis Patrum lib. 5. libello 3. de Compunctione, num. 22. Vir senex, ac magnus sanctitate dicebat: In omni re increpa animam tuam, dicendo ei: Memor esto, quia te oportet Deo occurrere. Et iterum num. 23. dicitur: Vidit senex quendam ridemem, & dixit ei: coram cali, & terra Domino rationem totius vitæ nostræ redditurus sumus, & tu ridas?

Isbofeth

127.

Isbofeth dormiebat super stratum suum meridie. Et ostiaria domus purgans triticum, obdormiuit. Ingressi sunt autem domum latenter, & percusserunt eum in inguine Rechab, & Baana frater eius. 2. Reg. 4. num. 5. Non ingrediuntur latrones, quando Isbofeth rex dormiebat, & ostiaria vigilabat, sed obseruarunt, quando vterque dormiebat, quod forte raro contingeret, ex D. Gregor. Papa. D. Bonauent. ait. Ostiaria dormiente Isbofeth interficitur, quia dum discretionis sollicitudo cessauerit, ad interficiendum animam malignis spiritibus iter pandit. Si rationis vigilia cessat, statim anima neci spirituali, ac dæmonum direptioni committitur.

1. Reg. 4.

Bonauent.

Chrysof.

CAPVT XXIII.

Hydropicus curatur.

Luc. 14. n. 1. Et factum est cum intraret Iesus in domum cuiusdam principis Pharisæorum sabbato manducare panem, & ipsi obseruabant eum. Num. 2. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum.

VERSIONES.

Vatabl. n. 1. Accidit cum introisset in domum. Syriacus n. 1. Quum ingressus fuisset domum vnus ex primoribus Pharisæis, vt ederet panem in die sabbati, & ipsi obseruarent eum. Theophyl. Euth. Ad capiendum cibum. Syriacus n. 2. Et ecce homo quidam, qui congregauerat aquas, hydropicus, erat coram eo. Arabicus. Qui habebat hydropisum erat ante illum.

EXPOSITIO I.

ACTVM est autem. Quo autem tempore, vel loco acciderit omnino incertum. Cum intraret Iesus. De præterito legit Syriacus; postquam enim intrauit: Hac, quæ narratur, acciderunt. Intrauit à Principe inuitatus. Euthymius, Carthusianus dicunt, quod bono animo eum ille inuitauerit; non enim videtur fuisse ex illis, qui Christo nimium inuidebant, & inuitauit in sabbato, in die nempe festo. Alij dicunt, quod ex ipsa Pharisæorum conditione colligitur. In domum cuiusdam principis. Princeps nuncupatur, vel quia vt ex radice Græca colligitur, Magistratum gerebat, vel quia cæteris Pharisæis, auctoritate, ac dignitate præcellerat. Manducare panem. Pharisæorum more per Synecdochen omnem panem, seu cibum significat. Matth. 6. num. 11. & 15. Syluena in EUANG. Tom. I V.

1.

Syriacus.

Euthym. Carthuf.

Matth. 6. & 15.

num. 2. Sicut & aqua potum. 4. Reg. n. 22. Et ipsi Pharisei, qui simul inuitati aderant; obseruabant eum. An in die sabbati faceret aliquid prohibitum, v. g. sanare præsentem hydropicum, quod ipsi finistrè contra legem putabant.

Et ecce homo quidam hydropicus: seu, vt habet Syriacus, qui congregauerat aquas. Nomen verò Græcum significat aquam inter cutem colligere. Erat ante illum. Hic hydropicus, vel erat familiaris, vel domesticus principi inuitanti; an verò Princeps Christum inuitauerit, vt hunc hominem sanaret omnino incertum. Certum verò, quod hic hydropicus suæ sanitatis valde auidus, libentissime se Christo præsentauerit, tacite ab eo suæ miseriæ sanitatem petens, vt inquit D. Cyrillus, & Euthymius de cuius benignitate multum confidebat, Pharisei autem valde diuersa mente eum Christo offerri procurarunt.

Reg. 4.

2.

Cyriill. Euthym.

QUESTIO I.

Quare Christus Dominus ad manducandum panem intrat domum Pharisæi, cuius & nomen tacetur ab Euangelista?

Hoc secundo incipio quæstionem, cur Euangelista huius Pharisæi non exprimit nomen, sicut scripsit alterius Pharisæi, qui ipsum inuitauit, & obmurmurauit ob receptam peccatricem, quem Simonem vocari narrat? Luc. 7. num. 40. Simon reprehensione Domini melior est factus, & conuersus ad Dominum. Vt dixi cum communi sententia tom. 3. cap. 15. Expositione 5. num. 163. At Pharisæus iste in sua inueterata malitia permansit. Ille alius bona intentione Dominum conuiuio excepit, & si ob murmurando peccauit, fuit veluti casu inopinato aduentu, quo mulier superuenit conuiuio, cuius nesciebat vehementem contritionem, ac eximiam futuram sanctitatem. At iste Princeps Pharisæorum recocta malitia, ac deprauato animo Dominum inuitauit, vt obseruaret ad calumniam, & accusationem. Nomen autem illorum, qui non ex casu, ac ex humana fragilitate, sed ex malo, & inueterato proposito delinquant, Deus maxime obliuiscitur. De Idololatriis dicitur. Non congregabo conuenticula eorum, nec memor ero nominum eorum per labia mea. Psalm. 15. num. 4. Delebo nomen Amalech sub calo. Exod. 17. num. 14. Si verò dicitur, quod hic Princeps Pharisæorum bono animo Dominum inuitauit, adhuc indignus nomine, cum iniquis Pharisæis associaretur, & eosmitteret in domo sua.

Ad Scopum quæstionis quare Dominus intrauit domum Pharisæi? Responder primò D. Cyrillus in Catena. D. Thoma. Quamuis autem, ait, analitiam Pharisæorum Dominus cognosceret: siebat tamen eorum conuiuia, vt prodesset presentibus per verba, & miracula. Titus Boltrensis. Ibat Iesus ad conuiuia Pharisæorum. Vt aliquam utilitatem, ait, eis adferat, familiarem, & quasi domesticum se illis exhibet. Eximia Christi benignitas, ac charitas, quia ipsi accedebat ad conuiuia Pharisæorum, Iudæi murmurantes dicebāt de eo, Ecce homo vorax, & potator vini, publicanorum, & peccatorum amicus. Matth. 11. n. 19. Cū Christus optime hoc cognosceret, & quod ipsi obseruabant eum, tamen intrauit in conuiuium, continens ea, quæ de ipso dicebātur, magis confusum, & tu ridas?

3.

Luc. 7.

Peccata inueterata difficile expelluntur.

Psalm. 15. Exod. 17. Incommoda ex mala societate.

4. Cyrill.

Titus.

Matth. 11. Christum potius confusum nostram salutem, quam suam auctoritatem.